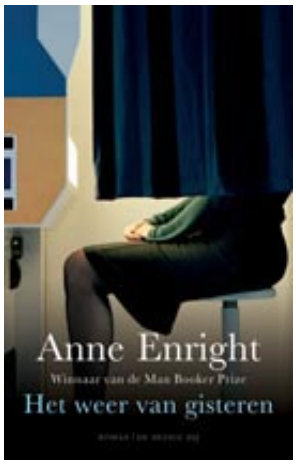
Net uit: Het weer van gisteren

Hieronder vertelt **Marijke Versluys**, vertaalster van *Het weer van gisteren* van Anne Enright, verschenen bij De Bezige Bij, iets over het boek.

De titel
De titel van de Britse editie van het boek – *Taking Pictures* – leverde meteen al een probleem op: *Foto's maken*, *Foto's nemen*, *Momentopnamen*... Allerlei mogelijkheden passeerden de revue, maar op de uitgeverij was men niet enthousiast. Uiteindelijk hebben we gekozen voor *Het weer van gisteren*, dat ook in Amerika het titelverhaal is geworden (‘Yesterday’s Weather’). Voor het omslag is de afbeelding van de Britse editie gebruikt.

De verhalen en de stemmen
Niet alleen bevatte het boek de gebruikelijke vertaalpuzzels, ook de toon luisterde heel nauw. Enright voert in deze negentien verhalen namelijk achttien vrouwen en één man op, die ieder een heel eigen stem hebben, een eigen taal spreken. En dat betekende dus telkens omschakelen en veel hardop lezen.

De meeste verhalen gaan over heel gewone vrouwen en hun houding tegenover mannen – bijvoorbeeld een Ierse die valt voor een Amerikaan, een jonge moeder die een weekend bij haar schoonfamilie doorbrengt, en een onvergetelijke dagdromende werkster in een operagebouw (‘Wensen’) – maar verwacht van Enright geen geruststellende romantiek. De thema's zijn onveranderlijk seks en sterven, verlies en verwarring, en dat alles op een laconieke, soms bijna rauwe toon. De figuren zijn dan ook nooit gelukkig, en altijd zoekende.

Het mooiste verhaal is misschien wel 'De dood van het meisje' (‘Until the girl died’). Enright heeft het oorspronkelijk geschreven met een bepaalde stem in gedachten, die van Eleanor Methven, voor een serie radioprogramma's over de zeven doodzonden. Het onderwerp van het verhaal is trots: een bedrogen vrouw probeert haar huwelijk te redden, ook al is ze eigenlijk ontzettend kwaad. De toon is er dan ook een van afwisselend boosheid en berusting – luister maar:

http://www.rte.ie/radio1/thetuesdayplay/1088885.html

Vertaalperikelen
Bij de titel van het allereerste verhaal was het al raak: 'Pale Hands I Loved, Beside the Shalamar'. Het gaat om een citaat uit een gedicht van Laurence Hope – 'Pale Hands I Loved Beside the Shalimar' – maar hier was er een komma in geslopen, en bovendien staat er in de Britse editie Shalamar (een popgroep) in plaats van Shalimar (volgens de Encyclopaedia Britannica 'the magnificent Sh?l?m?r Garden, laid out east of the city [Lahore, red.] in 1642 by Sh?h Jah?n as a refuge for the royal family. Jah?n's refuge consists of about 80 acres (32 hectares) of terraced, walled gardens, with about 450 fountains.'

Op mijn vraag antwoordde de auteur dat in de Britse editie inderdaad per abuis de naam van de band was gebruikt, en dat de Amerikaanse editie het oorspronkelijke gedicht aanhoudt – wat haar bedoeling was. De komma had ze over het hoofd gezien. Gelukkig heb ik het haar kunnen vragen, want ik had van alles achter die komma gezocht: wordt er misschien bedoeld dat de vrouw in het bewuste verhaal niet alleen van die bleke handen hield maar óók van de muziek van de Shalamar? Een vertaler kan immers niet argwanend genoeg zijn.

Op diezelfde eerste pagina wenst een man een vrouw welterusten met de woorden 'Do not go gentle', waarop het antwoord luidt: 'Goodnight...' – voor veel Engelssprekenden een herkenbare verwijzing naar het beroemde gedicht van Dylan Thomas, 'Do not go gentle into that good night'. Dat heb ik maar opgelost door de woorden van de man, 'Geef je niet zomaar over aan de goede nacht', als een citaat tussen aanhalingstekens te zetten, zodat de vrouw kan antwoorden: 'Goedenacht.' Niet helemaal bevredigend, maar ik troost me met de gedachte dat ook niet iedere Engelstalige de dichtregel zal herkennen...